

Oddíl E – učební osnovy
VI.1.B

LATINA

Charakteristika předmětu: LATINA ve vyšším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Latinský jazyk plní jednak funkci propedeutickou, tj. poskytuje elementární úvod do studia dalších oborů (jazykověda, literární věda, historie, filozofie, politologie, sociologie, religionistika apod.), zároveň rozvíjí logické myšlení, zejména schopnost analýzy a syntézy. Poznatky z tohoto oboru se uplatňují při studiu cizích jazyků (románských, ale i angličtiny), medicíny a mnoha dalších přírodovědných oborech, jejichž terminologie vychází většinou z latiny. Studenti jsou vedeni k užívání cizích slov (pocházejících z latiny) ve správném významu a účelně ke konkrétní jazykové situaci, tím se zvyšuje jejich kultura projevu. Obsah předmětu stojí mimo základní vzdělávací programy, ale lze v něm nalézt prvky vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Umění a kultura a průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
kvinta	2	X
sexta	2	X
septima	(2)	X
oktáva	(2)	X

Organizace výuky

Předmět je zařazen jako povinný v kvintě a v sextě s dvouhodinovou dotací, jako volitelný v septimě i v oktávě s dvouhodinovou dotací. V prvních dvou ročnících výuky se klade důraz na elementární znalosti slovní zásoby, hláskosloví a morfologie, na práci s jednoduchým textem. V dalších ročnících se znalosti rozšiřují o základní pravidla syntaxe a kulturně-historické reálie, důraz je kladen zejména na práci s latinským textem.

Výchovné a vzdělávací strategie

Studium latinského jazyka rozvíjí morálně volní vlastnosti studentů, neboť vyžaduje osobní disciplínu a houževnatost. Přispívá k rozvoji všeobecného kulturního rozhledu. Vede k osvojení si základních pracovních návyků a postupů, které jsou důležité pro osobní růst každého jednotlivce. Pomáhá k pochopení souvislostí mezi kulturami jednotlivých evropských národů a na základě těchto

poznatků učí potlačovat rasistické a xenofobní projevy. Zároveň vede studenta k uvědomění si propojenosti mnoha oborů vzdělávání.

Kompetence k učení

klademe důraz na pochopení systémové povahy jazyka
umožňujeme informace efektivně využívat pro zdokonalení znalostí mateřského jazyka
rozvíjíme schopnosti morfologické a syntaktické jevy analyzovat, pochopit a aplikovat v jiných jazykovědných oborech

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme schopnost kombinovat jazykové znalosti s mimojazykovými zkušenostmi
vyžadujeme respekt k duševnímu bohatství lidí
podporujeme práci s různými zdroji informací

Kompetence komunikativní

dbáme na vhodnou formulaci myšlenek
vyžadujeme souvislý a kultivovaný projev písemný i ústní
motivujeme k aktivnímu naslouchání druhým lidem

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme zájem o společné kořeny evropské civilizace
podporujeme toleranci vůči jiným sociálním a etnickým skupinám
rozvíjíme potřebu efektivně spolupracovat s ostatními
učíme respektovat různá hlediska a stanoviska lidí

Kompetence občanské

rozvíjíme schopnost empatie
vedeme k pochopení práv a povinností ve škole i mimo ni
vedeme k poznávání morálního hodnotového systému antické společnosti
formujeme etické vědomí a občanské postoje studentů
posilujeme respekt ke kulturně - historickému dědictví antiky

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

K V I N T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Hláskosloví a morfologie zvuková a grafická stránka výslovnost, písmo, přízvuk základy lingvistické terminologie slovní zásoba 1.-3. deklinace substantiv 1.-2. deklinace adjektiv zájmena osobní a přivlastňovací 1.- 4. konjugace sloves v systému přítomném sloveso esse a složeniny slovesa deponentní adverbia od adjektiv I. +2.deklinace	<i>student ovládá výslovnost latiny obvyklou v našem prostředí používá správnou lingvistickou terminologii gramatických kategorií všech druhů slov užívá slovní zásobu asi 1000 slov vysvětlí používaná přejatá slova latinského původu v češtině je schopen podle typu skloňování zařadit substantiva a adjektiva do jednotlivých deklinací na základě znalostí skloňování je schopen určit možné alternativy tvaru nominativu pomocí slovníku přeloží neznámé substantivum i adjektivum správně užívá osobní a přivlastňovací zájmena při překladu za latiny do češtiny i opačně zařadí známá i neznámá slovesa správně do konjugací dokáže na základě tvaru slovesa v neznámém textu určit tvar, dle kterého lze sloveso vyhledat v slovníku u sloves všech konjugací správně vytvoří imperfektum aktiva i pasiva překládá slovesné časy správně do češtiny ovládá časování slovesa esse a složenin v přítomtu, futuru a imperfektu rozpozná v textu adverbia od adjektiv 1.+2.deklinace</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Žijeme v Evropě – evropské kulturní kořeny a hodnoty)

Syntax věta jednoduchá oznamovací věta jednoduchá záporná ablativ časový Práce s latinským textem nácvik překladu jednoduchého textu zaměřeného zejména na antickou mytologii Kulturně-historické reálie přehled řecké a římské mytologie	<i>student překládá jednoduché věty z latiny do češtiny a opačně správně užívá záporu v jednoduchých větách dokáže přeložit správně do češtiny vazbu ablativu časového umí pracovat se slovníkem přeloží se slovníkem jednoduchý upravený text</i> <i>student zná jména a atributy základních bohů antické mytologie</i>	

S E X T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Morfologie slovní zásoba 4.+5. deklinace substantiv adjektiva 3.deklinace stupňování adjektiv a adverbií futurum I. sloves 1.- 4.konjugace konjunktiv sloves přítomného konjunktiv sloves imperfekta zájmena ukazovací, záporná, tázací a vztažná zájmenná adjektiva číslovky základní a řadové	<i>student si průběžně rozšiřuje slovní zásobu aktivní i pasivní uvědomuje si hlubší jazykové souvvislosti a vliv latiny na moderní jazyky je schopen podle typu skloňování zařadit substantiva a adjektiva do jednotlivých deklinací na základě znalostí skloňování je schopen určit možné alternativy tvaru nominativu pomocí slovníku přeloží neznámé substantivum i adjektivum rozlišuje při překladu jednotlivé stupně adjektiv překládá správně elativ rozpozná tvary futura sloves dokáže rozpoznat a vytvořit konjunktivy sloves přítomného a imperfekta skloňuje běžná zájmena a zájmenná adjektiva ovládá základní a řadové číslovky od 1 do 10, ostatní informativně</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Žijeme v Evropě – evropské kulturní kořeny a hodnoty)
Syntax jednoduché věty přací jednoduché věty podmínkové	<i>student správně používá konjunktiv přítomného a imperfekta v jednoduchých vedlejších větách</i>	

Práce s latinským textem nácvik techniky překladu souvislého textu	<i>student umí pracovat se slovníkem přeloží se slovníkem jednoduchý upravený text</i>	
Kulturně-historické reálie přehled řecké a římské mytologie hlavní vývojové etapy římské literatury	<i>student dokáže v českém jazyce sestavit přehled nejdůležitějších antických autorů a jejich děl</i>	

S E P T I M A

Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Morfologie 1.-4. konjugace v systému perfektním a supinovém deponentní slovesa participia (zejména prézentu aktiva a perfekta pasiva)	<i>student rozlišuje minulé časy v latině překládá minulé časy správně s ohledem na slovesné vidy v českém jazyce při vyhledávání slovesa ve slovníku si uvědomuje možnost deponentních tvarů dokáže participium přeložit různými způsoby</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Žijeme v Evropě – evropské kulturní kořeny a hodnoty)
Syntax vazba infinitivu s akuzativem vazba nominativu s akuzativem ablativ absolutní nepřímé otázky sousednost časová	<i>student překládá jednoduché latinské syntaktické struktury</i>	
Práce s latinským textem nácvik techniky překladu souvislého textu	<i>student přeloží s pomocí slovníku upravený text</i>	
Kulturně-historické reálie hlavní etapy antické kultury	<i>student zná nejvýznamnější politické osobnosti antiky</i>	

O K T Á V A

Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Morfologie nepravidelná slovesa gerundium gerundivum	<i>student ovládá nepravidelné časování správně překládá gerundivální a gerundiální tvary a vazby</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Žijeme v Evropě – evropské kulturní kořeny a hodnoty)
Syntax vedlejší věty časové vedlejší věty účinkové vedlejší věty důvodové vedlejší věty přípustkové	<i>student překládá jednoduché latinské syntaktické struktury</i>	
Práce s latinským textem nácvik techniky překladu souvislého textu	<i>student přeloží s pomocí slovníku upravený text</i>	

Kulturně-historické reálie hlavní etapy antické kultury	<i>student zná nejvýznamnější umělecké osobnosti antiky</i>	

VI.1.B – Latina

PAGE - 1 -

Doctrina - Podještědské gymnázium, s.r.o.